

ל"ג בעומר- האש, הקשת והחץ

ל"ג בעומר הוא חג שמתרחש בשטח, צומח מן השטח ומשפיע על הלימוד.

על התפתחותו ומורכבותו של החג כתבה יפה שרה שוב

<http://www.smkb.ac.il/aha/smkb/sem/lag.html>

כפי שעולה מן המאמר יש בחג הזה נושאים רבים שאפשר לדון בהם בהתאם לשכבות הגיל השונות.

אנחנו מציעות לדבר על **סמלי החג: החץ והקשת והאש**, על הכוח המחייב של החום והאור, הכוח המניע של האש והאנרגיה הנרתמת לטובת האדם, והכוח הממית והמכלה של האש הבלתי נשלטת ובלתי מרוסנת. הכוח הזה דומה לכוחה של רוח הנעורים, שיכולה להשפיע מטובה על החברה והקהילה, להרתם ולהניע אותה קדימה אל האור ויכולה לכלות בחמתה הבלתי מרוסנת והמרדנית את הקהילה ממנה צמחה, אם איננה מקבלת את המסגרת ואת הנורמות.

הפעילות המוצעת כאן היא סביב שיריה של המשוררת, המחזאית והמתרגמת **לאה נאור**.

בגיל הצעיר נקרא את השיר "אוספים עצים" של לאה נאור שמציע להכניס אל האש

פְּחָד אוּ כָּאֵב ,
מִצֵּב רוּחַ רָע,
יֵשׁ לָךְ צְרוּת ?
זְרוּק לְמִדוּרָה.

http://www.naorlea.co.il/song.asp?category_id=4&id=119

ונבקש מהילדים לכתב/ לספר/ לצייר מה הם היו זורקים למדורה.

בכיתות הצעירות אפשר לקרוא גם את השיר "מה יש באש?"

אֲנִי אוֹהֵב לְהִסְתַּכֵּל
עִמְק אֶל יַתּוֹךְ הַמִּדוּרָה
בְּאֵשׁ יֵשׁ טוֹד , בְּאֵשׁ יֵשׁ טוֹד
חֲשׂוֹב נוֹרָא.

<http://www.naorlea.co.il/song.asp?id=121>

ולחשוב ביחד עם הילד הדובר בשיר כי הדמיון הטובה איזה סודות לוחשת האש?

את השיח על רוחו המרדנית של גיל הנעורים אפשר להתחיל מהסמל של החץ והקשת ולהמשיך בסמל האש.

בשיר "יש לי קשת וחץ" מדבר הילד הצעיר, שרוצה להפגין את כוחו ב"לעשות לבד"

יש לי קֶשֶׁת וְחָץ
שְׁנִיָּהִם מֵעַץ.
עֲשִׂיתִי אוֹתָם לְבַד.
אֲנִי יוֹרֵד לְחֹצֵר
וְהוֹלֵךְ וְחוֹזֵר
שְׂרִאוּ מֶה יֵשׁ לִי בְיָד.

אין הבחנה בין ראוי ללא ראוי, בין רובין הוד לשודד פורע חוק. העיקר היא ההרפתקאה, העיקר הוא החבורה שמחוץ לחברה:

אִם נִרְצָה נִעְרָךְ
תִּתְּרוּת בְּקִלְיָה,
אוּ נִכְבָּשׁ מִבְּצָר דִּי גְדוּל,
אִם יֵשׁ קֶשֶׁת וְחָץ
וְשְׁנִיָּהִם מֵעַץ
אֲז אֶפְשֵׁר לַעֲשׂוֹת הַכֹּל.

http://www.naorlea.co.il/song.asp?category_id=4&id=120

אפשר להשוות את השיר הזה לשיר "גחלים", שבו הפנייה אל הנוער היא ברמה בוגרת יותר. השיר "גחלים" מתאים לכיתות ו', אפילו כמעבר בין יום העצמאות לל"ג בעומר. יש בו מרוחה של תקופה הרואית שחלפה עם המדורה ושירי הפלמ"ח שאיפיינו אותה

רַק הָרוּחַ עֲדִין נוֹשֶׁבֶת קְרִירָה,
וְאֲנַחְנוּ עֲדִין סְבִיב לְמִדוּרָה,
מִנְסִים לְהַדְלִיק אֶת הָאֵשׁ
בְּמֶה נְשִׂישׁ.

ובעידן של "זמירות חדשות", גחליה מחכים לדור צעיר שיעורר שוב את האש. השיר מזמן שיחה חשובה על הקשר הבין דורי, על המחויבות של הדור הצעיר להדליק את האש של הדובר המאוכזב מהאופן שבו התגשם חלומו של דור הפלמ"ח, והוא מנסה לשמר את הגחלים לוחשות "עם מה שיש".

http://www.naorlea.co.il/song.asp?category_id=4&id=122

אפשר לשאול את התלמידים:

האם הם יכולים להבין את אכזבתו של הדובר?
מהי האש עליה הוא מדבר? עליה דיברו שירי הפלמ"ח?
בני כמה לדעתם היו דור הפלמ"ח / מקימי המדינה?
איך הם חווים את החברה והמדינה שהם חיים בתוכה?
האם הם מכירים אנשים צעירים שגרמו לשינוי גם בדורנו?
מה הם רוצים לומר לדובר?
האם יש להם הצעות להדלקת האש מחדש?
השיר הוא ביטוי מצוין לסמל האש כרוח הנעורים, שאם מנותבת נכון בכוחה להניע מהלכים חברתיים.

בעקבות הפעילות:

אנחנו מציעות להצטרף השנה למפעל "הפסקת אש" ולארגן מדורות שכבתיות ובית ספריות או קהילתיות כדי להפחית את הזיהום שמייצר המנהג החביב כ"כ על הילדים.
חג שמח.